

namesto odmora? Kaj znači Vitalsinn! Sinus ni izbuhlina, Wendung ni obračanje, nego obrat, zdravnik hoče plod obrniti, ne obračati. Metastase ni prestavljanje bolezni. Krankhaft = bolehav, ne bolehljiv. Sedaj pravimo: der Muttermund ist verstrichen, ne der Cervix ist entfaltet. Sledečim tujkam se da slovensko lice: Amputation = amputacija; Ankylose = ankiloza; Degeneration = degeneracija; Eczem = ekcem; Fistel = fistula; Metastase = metastaza; Pyämie = piemija; Sarkom = sarkom; Shok = šok; Trepanation = trepanacija itd. itd. — Homan navaja rad za nemški termin po več slovenskih izrazov, to moti in otežuje celo terminologijo; povsod naj postavi samo najtočnejši in najprimernejši izraz. Mnogo izrazov je treba nadomestiti z novimi, na pr.: Capillargefäss = lasnica, namesto laskovična žilica; entlasten = razbremeniti nam. odvzeti ali olajšati komu breme; Hydrocephalus = vodoglavac nam. vodnatoglavac; Grössenwahn = veličavost, adj. veličav, nam. blazno domišljanje vzvišenosti; Penis = sram; Vulva = sramnica; Stuhl = stolica, kakor pravijo Čehi in Srbi; Anteflexio = priklon; Retroflexio = zaklon; Gelüste = skomina; Hohlhand = perišče; Prostata = predstojnica; Scheintod = mrtvica, adj. mrtvičen, verb. umrtviti se; Missbildung = spak, spaka; itd.

Kako krasno bi se dala sestaviti slovenska terminologija, pričajo naslednje besede, ki naj služijo vsem drugim za vzorec, po katerem se naj prikrojijo druge. Izmed teh biserov Homanove terminologije navajam samo sledeče: Kropf = golša, adj. golšav; Netz = pečica; Lymphe = mezga; Colostrum = mlezivo; Wurmfortsatz = slepič; Extremität = končina; Zwiebeldrüse = češerika; Gelbsucht = zlatenica; Varicellen = norice; Röteln = ruske; Schweissfriesel = prosenica; Diabetes = sladkosečnost; Schleimhaut = sluznica; markig = mozgovit; Bindegewebe = vezivo; Fibrin = vlaknina; Farbstoff = barvilo; Daumenballen = peščaj; Scheibe = kolut; granulieren = zneti itd.

Dr. Fr. Derganc.

Fran Milobar, Izabrana poglavja iz narodnoga gospodarstva. Napisao — —. II. svezak. Zagreb. Naklada „Matice Hrvatske“. VIII — 364 strani. (Poučne knjižnice, knjiga XXVIII.) 1903.

Ta zvezek je praktični del politične ekonomije, katero je nam namenil podati pisatelj in katere prvi del je lani izšel; govori tedaj o uporabi (aplikaciji) narodnogospodarske znanosti (teorije) v praksi. Razpravlja se tu o poljedelstvu (agrarstvu), o obrtu, o trgovini. Jedro knjige tvorijo razmotrivanja o socializmu, njega vzrokih in razvoju, o socialni demokraciji ter krščanskosocialnih strankah, o javnih, zasebnih in meševitih napravah za varstvo in izboljševanje delavskih interesov. Knjigo završuje poglavje o finančni vedi in dodatek o finančnem sporu med Hrvatsko in Ogrsko.

V kolikor govori pisatelj o agrarni politiki, obrtni in tržni politiki, novih samostojnih projektov itak ne osnavlja; torej tudi ne more biti v knjigi dosti polemike, s katero naj bi pisatelj uveljavljal svoje nazore nasproti nazorom inorodnih učenjakov. Včasih že zagovarja kakšno posebno stališče — a tega si avtor ne ustvari sam, temveč sprejme odkod. Istotako v poglavju o finančni vedi. Samo da je le-to mnogo prekratko, da je zato precej težavno. Kako naj se ovlada na 50 straneh tako obširna znanost, kot so ravno finance!

Ugovor za ugovorom pa vstaja v čitatelju, listajočemu poglavje o socializmu. O tej stvari, ki je res tako sporna, da morda nobena bolj na svetu, je avtor često naravnost reakcionarnih nazorov. Na strani 180. n. pr. priznava, da sedanja družba boleha, da jo marsikdo diagnozira, a trdi, da je največja napaka pri

tem — socijalistni lek. Dalje pravi, da socijalisti hočejo z enim mahljajem vse rešiti. Od kdaj neki in kateri?! Na strani 190. zatrjuje, da se baje z vso pravico lahko reče o angleških delavskih sindikatih, da delavec prodaja za skledico leče vso svojo osebno svobodo. Delavec, član takega sindikata, da je dejanski slepo orodje sindikata, . . . da je to prostovoljno robovanje . . . Na strani 195. očita socijalizmu, da mu intelektualno delo ne velja nič. Socijalistno bodočo državo slika (stran 196.) tako-le: „Dakle sila ovdje, nesloboda ondje, a državni utjecaj i u najskromnijem kutiću obiteljskega ognjišta — eto vam socijalističke države!“ Prav kakor da se ta „država“ da dekretovati čez noč! Na strani 212. govori o nadvrednostni teoriji Marxovi in znanem primeru, da je delavec plačan le za 6urno delo, dočim mora delati 12 ur: ne veruje v izkoriščanje delavca, češ, mari li so delavci blazni, da bi hoteli na dan po 6 ur zastoj delati, ali pa so tako slabi, da bi morali zastoj delati?! . . . Ne glede na to, kdaj je Marx ta primer napisal: isti velja jako mogočno še dandanes. In delavci niso norci, ampak preslabi so še, da bi si pomogli. Na strani 214. taji avtor, da bi bili danes delavci pod vsakim pogojem slabejši od podjetnikov, češ, stavke pričajo! Da, pa kako! — Napram socijalni demokraciji se pisatelj kaže nekakega — krščanskega socijalista. Vse skoro pobija, kar počenja socijalna demokracija, vse povečuje, kar se godi pod zastavo krščanskega socijalizma. Na strani 230. trdi, da „opreka izmedju proletarijata i buržoaziji ne bi valjda nikada ni nastala, da je nisu stvorili baš Engelsi i Marxi.“ To je — prenaivno za danes; pred desetletji bi take trditve morda vikle. Na str. 248. piše avtor, da socijalizem tira „prave, veri udane kristjane“ še globlje v katakombe, nego sta jih Neron in Dioklecijan. Ponavlja tudi do smešnosti bedasto trditev, da socijalna demokracija ne priznava nobene narodnosti, ampak da sama pripada mednarodnosti, ki stremi za tem, da, z internacijonalnostjo udušivši nacionalnost, „učini pobratimljenje narodâ istinom“. Odgovor na to trditev: Kdor hoče danes pisati o socijalni demokraciji, mora vsaj njen program poznati. In o čem govori brnski program avstrijske socijalne demokracije?! — O stališču katoliške cerkve napram socijalizmu pravi (stran 252. 3.), da bi edino ona mogla nasprotovati socijalni demokraciji, a da je katoliška cerkev zadovoljna, če socijalni boj ne krene proti veri . . . I verujem! Zato pa ima krščanski socijalizem take uspehe! Sicer pa omenjam, da je enciklika Leona XIII. „*Novarum rerum*“ med „krščanskimi“ socijologij in ekonomij zastaran program. (Cf. Dr. A. Bráf, *Národní hospodárství*.) Na strani 258. prorokuje avtor skorajšnji pogin socijalni demokraciji, „stojeci nenaravnem savezu sa propalom liberalističkom strankom, ili bolje: u njezinoj službi.“ — Včasi je komu že samo „vera“ pomagala; pa naj še avtorju „Izabranih poglavja“. Zato se danes ne pričeka nihče več, razen morda kak ignoranten lokalni časopisec ali pa kak krščanski socijalec! —

Knjiga, v kateri je še obilica podobnih nedostatkov in zastarelih nazorov, nas nikakor ni zadovoljila.

Dermota.

Lazar Kostić: O Jovanu Jovanoviću Zmaju (Zmajovi), njegovu pevanju, mišljenju i pisanju, i njegovu dobu prema svom govoru od 24. novembra 1899 u dvorani Matice srpske dotkao i napisao... Štamparija Ferdinanda Bitermana i sina u Somboru 1902. Str. 453, cena 5 kron. — Ker ni dolgo, kar je preminil Zmaj Jovan Jovanović (gl. letošnji Zvon str. 447. do 448.), bo morda koga zanimalo, ako izpregovorim o imenovani knjigi. Lazar Kostić je Jovanovićev sodrug in srbski književnik, ki pozna domače literarne razmere kakor malokdo. Poleg tega je temeljito izobražen v angleški, francoski in nemški knji-